

การทำฎอ (อาบน้ําละหมาด)

[ไทย]

الوضوء

[باللغة التايلاندية]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม บิน อับดุลลอฮ์ อัต-ตุวัยญีรีย

محمد بن إبراهيم بن عبد الله التويجري

แปลโดย: ดานีเยา เจะสนิ

ترجمة: دانيا جيء سنك

ตรวจทาน: อัศรัน นิยมเดชา

مراجعة: عصران نيئوم ديشا

จากหนังสือ: มุคตะศ็อร อัล-ฟีกฮฺ อัล-อิสลามีย

المصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการเผยแผ่และสอนอิสลาม อีร์-ร็อบวะฮฺ กรุงริยาดี

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 – 2008

islamhouse.com

4 - การทำวุฎอ์(อาบน้ำละหมาด)

ความหมายของวุฎอ์

การทำวุฎอ์ หรือการอาบน้ำละหมาด คือ การชำระล้างทำความสะอาดโดยใช้น้ำที่สะอาด ล้างอวัยวะทั้งสิ้นคือใบหน้า มือรวมถึงแขน ศีรษะ และเท้า ด้วยวิธีการที่เฉพาะตามที่ได้บัญญัติในอิสลาม

ความสำคัญของการทำวุฎอ์

มีหะดีษรายงานจากท่านอบูหุร็อยเราะฮ์สุเราะฮ์ฎัยลลอฮ์อัสฮุกกล่าวว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์คือออลัลดอฮ์อะลัยฮิวะสَّلَام ได้กล่าวแก่ท่านบิลาล เราะฎัยลลอฮ์อัสฮุกว่า

يَا بِلَالُ حَدَّثَنِي بِأَرْجَى عَمَلٍ عَمِلْتَهُ فِي الْإِسْلَامِ، فَإِنِّي سَمِعْتُ دَفَّ نَعْلَيْكَ
بَيْنَ يَدَيَّ فِي الْجَنَّةِ، قَالَ " مَا عَمِلْتُ عَمَلًا أَرْجَى عِنْدِي أَنِّي لَمْ أَتَطَهَّرْ طَهْرًا
فِي سَاعَةٍ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ إِلَّا صَلَّيْتُ بِذَلِكَ الطَّهْرِ مَا كُتِبَ لِي أَنْ أُصَلِّيَ

“โอ้บิลาล ท่านจงบอกฉันมาว่าการทำงาน(อะมัล)ในอิสลามนั้นการทำงานใดที่ท่านทำแล้วท่านมีความหวังกับผลของการงานนั้นมากที่สุด เพราะฉันได้ยินเสียงก้าวจากรองเท้าของท่านบนสวรรค์” ท่านบิลาลจึงตอบว่า “ไม่มีการทำงานใดที่ฉันหวังมากที่สุดเท่ากับการอาบน้ำละหมาดในตลอดเวลาของฉัน แล้วฉันได้ทำละหมาดด้วยน้ำละหมาดนั้นๆไม่ว่าจะเป็นกลางคืนหรือกลางวัน เท่าที่ฉันจะละหมาดได้” (มุตตะพะกุน อะลัยฮุ โดยมีบันทึกในอัลบุดอริย เลขที่ : 1149 สำนักนี้เป็นของอัลบุดอริยและมุสลิม เลขที่: 2458)

ความสำคัญของการเนียต(ตั้งใจเตนา)

การตั้งใจเตนาเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้การงานหนึ่งการงานใดถูกต้อง ถูกรับพิจารณาและได้รับผลตอบแทนในที่สุด สำหรับที่ที่ใช้ตั้งใจเตนานั้นคือหัวใจ และการตั้งใจเตนาเป็นสิ่งจำเป็นต่อทุกๆการงาน เนื่องจากท่านนบี คือออลัลดอฮ์อะลัยฮิวะสَّلَام ได้กล่าวว่า

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى

ความว่า “แท้จริงในทุกๆการงานนั้นจะขึ้นอยู่กับที่ตั้งใจเตนา และแท้จริงบุคคลแต่ละคนนั้นจะได้รับผลตามสิ่งที่เขาได้ตั้งใจเตนาไว้” (มุตตะพะกุน อะลัยฮุ โดยมีบันทึกในอัลบุดอริย เลขที่ : 1 สำนักนี้เป็นของอัลบุดอริยและมุสลิม เลขที่: 1907)

- การตั้งเจตนาทางศาสนบัญญัติมีความหมายว่า การตั้งใจทำอิบาดะฮ์เพื่อสู่ความใกล้กับอัลลอฮ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ
 - 1- ตั้งเจตนาทำการงานใดการงานหนึ่ง เช่น ตั้งใจอาบน้ำละหมาด ตั้งใจอาบน้ำตั้งใจละหมาด เป็นต้น
 - 2- ตั้งเจตนาสู่เป้าหมายแห่งการงาน นั่นคืออัลลอฮ์ เช่น ตั้งใจอาบน้ำละหมาด ตั้งใจอาบน้ำ ตั้งใจละหมาดหรืออื่นๆ เพื่อสู่ความใกล้กับอัลลอฮ์ เพียงหนึ่งเดียว และส่วนนี้มีความสำคัญกว่าส่วนแรก
- การรับภาระงานหนึ่งการงานใดนั้นมีเงื่อนไขอยู่ 2 ประการคือ ต้องอิคลาศ(มีเจตนาที่บริสุทธิ์)ต่ออัลลอฮ์ และต้องทำตามแบบอย่างที่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ทำไว้
- ความหมายของการอิคลาศ(มีเจตนาที่บริสุทธิ์)

การอิคลาศ(มีเจตนาที่บริสุทธิ์)คือความเสมอต้นเสมอปลายในทุกๆ การงานของบ่าวคนหนึ่งคนใด ทั้งภายนอก ภายใน ด้วยกายน้อมทำเพื่ออัลลอฮ์และขัดเกล่าให้ปราศจากการโอ้อวดหรือเพื่อให้ผู้อื่นสนใจ และแก่นแท้ของการอิคลาศคือการที่ภายในจิตใจได้สำนึกของคนเราสามารถที่จะควบคุม สร้างสรรค์การกระทำภายนอกได้ ดังนั้นเมื่อบ่าวคนหนึ่งมีความอิคลาศอยู่ในใจแล้วอัลลอฮ์จะได้เลือกเขา ปลุก กระตุ้นจิตวิญญาณเขา เพื่อให้เขามีความกระตือรือร้นในการที่จะเข้าหาอัลลอฮ์ ฉะนั้นเขาจึงรู้สึกชอบและรักที่จะทำความดี รู้สึกเกลียดความชั่ว ตรงกันข้ามกับ หัวใจที่ปราศจากการอิคลาศ ซึ่งมีแต่ตามอารมณ์ ความอยากได้ บางครั้งทำไปเพราะอยากได้อำนาจ และบางครั้งทำไปเพราะอยากได้เงินทอง

สิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติในการทำวุฎูห์(อาบน้ำละหมาด)

1. ต้องล้างใบหน้า ซึ่งรวมถึงการบ้วนปากและสูดน้ำเข้าจมูก
2. ต้องล้างมือทั้งสองข้างพร้อมแขนจรดข้อศอก
3. ต้องลูบศีรษะ พร้อมด้วยใบหูทั้งสองข้าง
4. ต้องล้างเท้าทั้งสองข้างตลอดถึงข้อเท้า
5. ต้องเรียงทำตามลำดับและขั้นตอนที่ได้กล่าวมา
6. ต้องมีความต่อเนื่องกันในแต่ละขั้นตอนที่ได้กล่าวมา

สิ่งที่สุนัด(ส่งเสริมให้ปฏิบัติ)ในการทำวุฎูห์(อาบน้ำละหมาด)

ให้แปรงหรือสีฟัน ให้ล้างมือทั้งสองข้างสามครั้ง ให้เริ่มการล้างหน้าด้วยการบ้วนปากแล้วสูดน้ำเข้าจมูกและสูดน้ำออกจากจมูกก่อนที่จะล้างหน้า ให้ล้างเคราที่หนา ให้เริ่มล้างขาก่อนใน

ทุกขั้นตอน ให้ล้างซ้ำกันสองหรือสามครั้ง ให้อ่านดุอาอ์หลังเสร็จสิ้นจากการทำวุฎูอ์แล้ว และให้ละหมาดสองหรือกะฮะฮ์หลังวุฎูอ์

- ตามสุนนะฮ์ (แบบอย่างของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม) ในการทำวุฎูอ์นั้น ไม่ควรล้างในแต่ละขั้นตอนซ้ำกันเกินสามครั้ง และควรใช้น้ำเพียงหนึ่งลิตร และไม่ควรรี้น้ำแบบฟุ่มเฟือยหากผู้ใดใช้น้ำเกินก็ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดี ถ้าเส้นและไม่ถูกต้อง
- ผู้ใดที่ตื่นขึ้นมาจากการนอนหลับ เมื่อเขาต้องการที่จะทำวุฎูอ์ ด้วยการใช้น้ำที่เย็นในภาชนะ เขาจำเป็นต้องล้างมือก่อนสามครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلَا يَغْمِسْ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ حَتَّى يَغْسِلَهَا ثَلَاثًا
فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ

ความว่า “ เมื่อคนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่าน ตื่นขึ้นมาจากการนอนหลับ เขาอย่าได้จุ่มมือของเขาลงในภาชนะ จนกว่าเขาจะล้างมือของเขาก่อนสามครั้ง เพราะว่าเขาเองยังไม่รู้ว่าเมื่อตอนที่เขานอนหลับนั้นไม่รู้ว่ามือของเขาไปจับอะไรบ้าง” (มุตตะพะกุน อะลัยฮ์ โดยมีบันทึกในอัลบะกุอ์รี เลขที่ : 162 และมุสลิม เลขที่: 278 ซึ่งจำนวนนี้เป็นของมุสลิม)

วิธีการทำวุฎูอ์ที่ถือว่าใช้ได้

ให้ตั้งใจเตนนาเพื่อทำวุฎูอ์ แล้วบ้วนปากและล้างจมูก หลังจากนั้นให้ล้างใบหน้า แล้วล้างมือตั้งแต่ปลายนิ้วถึงข้อศอก หลังจากนั้นให้เช็ดศีรษะพร้อมด้วยสองใบหู แล้วจึงล้างเท้าพร้อมตาตุ่ม ทั้งนี้ในแต่ละส่วนหากทำเพียงครั้งเดียวก็ถือว่าใช้ได้แล้ว หากแต่ต้องระวังเพื่อให้ทั่วถึงสมบูรณ์และให้ถูกต้องตามสอคนนิ้วมือด้วย

วิธีการทำวุฎูอ์ที่ถือว่าสมบูรณ์แบบ

ให้ตั้งใจเตนนาเพื่อทำวุฎูอ์ แล้วล้างฝ่ามือและหลังมือสามครั้ง แล้วบ้วนปากและล้างจมูกโดยใช้น้ำในแก้วเดียวกัน กล่าวคือครึ่งแก้วสำหรับใส่ปากและอีกครึ่งสำหรับสูดเข้าจมูก สามครั้งสามแก้ว หลังจากนั้นให้ล้างใบหน้าสามครั้ง แล้วล้างมือขวาตั้งแต่ปลายนิ้วถึงข้อศอกสามครั้งและล้างมือซ้ายในวิธีการเดียวกัน หลังจากนั้นให้เช็ดศีรษะพร้อมด้วยสองใบหูเพียงครั้งเดียวโดยเริ่มแต่ด้านหน้าแล้วลูบกลับมาด้านหลังอีก แล้ววกลงที่ใบหูเอานิ้วชี้ขอนเช็ดภายในหู และนิ้วหัวแม่มือลูบ

เซ็ดหลังใบหูให้ทั่ว แล้วจึงล้างเท้าขวาพร้อมตาตุ่มสามครั้งและล้างเท้าซ้ายในวิธีการเดียวกัน แล้วจึงขอคูอาฮ์ด้วยคูอาฮ์ที่จะกล่าวในบทต่อไป อินชาอัลลอฮุ

วิธีการทำวุฎอของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

มีรายงานจากท่านหุรอน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ คนใช้ของท่านอูษมาน อิบน์อ็อฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่าเขาได้เห็นท่านอูษมานเรียกให้ใครคนหนึ่งนำน้ำไปให้ท่านเพื่ออาบน้ำละหมาด แล้วท่านได้เทน้ำจากภาชนะลงบนมือทั้งสองแล้วได้ล้างมัน ๓ ครั้ง แล้วท่านก็เอามือขวาจุ่มลงไปเพื่อวิกน้ำขึ้นมา แล้วก็บ้วนปาก และสูดน้ำเข้าจมูก แล้วสิ่งออกมา แล้วล้างใบหน้า ๓ ครั้ง และล้างมือทั้งสองจนถึงข้อศอก ๓ ครั้ง แล้วลูบศีรษะของท่าน(หนึ่งครั้ง) แล้วล้างเท้าทั้งสองของท่าน ๓ ครั้ง แล้วท่านอูษมานก็กล่าวว่า “ฉันได้เห็นท่านเราะสุลุลลอฮุ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม อาบน้ำละหมาดอย่างที่ฉันอาบนี้ แล้วท่านเราะสุลได้กล่าวว่า

مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وُضُوئِي هَذَا ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَا يُحَدِّثُ فِيهَا نَفْسَهُ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

ความว่า “ใครอาบน้ำละหมาดอย่างที่ฉันอาบนี้ แล้วละหมาด ๒ ร็อกอะฮ์ โดยที่เขาไม่ได้คิดถึงสิ่งอื่นใดในขณะละหมาดสองร็อกอะฮ์นั้นแล้ว อัลลอฮุ ก็จะยกโทษให้แก่เขาจากบาปของเขาที่แล้ว ๆ มา” (มุตตะพะกุน อะลัยฮุ โดยมีบันทึกในอัลบุคอรี เลขที่ : 159 จำนวนนี้เป็นของอัลบุคอรีและมุสลิม เลขที่: 226)

- มีหลักฐานว่าบางครั้งท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ทำวุฎอโดยล้างแต่ละอวัยวะเพียงครั้งเดียว และมีบางครั้งล้างซ้ำกันสองครั้ง และมีบางครั้งซ้ำกันสามครั้ง จึงถือว่าทั้งสามแบบนี้เป็นสุนนะฮ์ ดังนั้นสำหรับมุสลิมแต่ละคนจึงทำได้หลากหลาย อาจเป็นบางครั้งแบบครั้งเดียว หรือบางครั้งแบบซ้ำกันก็ได้ทั้งนี้เพื่อฟื้นฟูสุนนะฮ์

1- รายงานจากอิบนุอับบาส เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุมา กล่าวว่า

تَوَضَّأَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّةً مَرَّةً

ความว่า “ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม ได้ทำวุฎอ โดยการล้างครั้งเดียว ครั้งเดียว” (รายงานโดยอัลบุคอรี เลขที่ : 157)

2- รายงานจากอับดุลลอฮุ อิบน์ ฮัยดฺ กล่าวว่า

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ

ความว่า “แท้จริงท่านนบีได้ทำวุฎูอ์ โดยการล้างซำกัันสองครั้ง สองครั้ง (รายงานโดยอัลบุคอรีเย เลขที่ : 158)

- การกระทำของมนุษย์นั้น อาจแบ่งออกได้ สองประเภท
1- ประเภทแรกคือ ประเภทที่ทำได้ด้วยทั้งมือขวาและมือซ้าย ดังนั้นการกระทำประเภทนี้สมควรทำด้วยมือขวาก่อนหากเป็นงานที่มีเกียรติ เช่น การทำวุฎูอ์ การอาบน้ำ การสวมเสื้อผ้า การสวมรองเท้า การเข้ามัสยิด และการเข้าบ้าน เป็นต้น และสมควรทำด้วยมือซ้ายก่อนหากเป็นงานที่ไม่มีเกียรติ เช่น การออกจากมัสยิด การถอดรองเท้า และการเข้าห้องน้ำ
2- ประเภทที่สองคือประเภทที่ทำได้ด้วยทั้งมือใดมือหนึ่ง ดังนั้นการกระทำประเภทนี้ต้องทำด้วยมือขวา หากเป็นงานที่มีเกียรติ เช่น การกิน การดื่ม การจับมือสลาม การยื่นมือรับของ การยกมือให้ของ เป็นต้น และต้องทำด้วยมือซ้ายหากเป็นงานที่ไม่มีเกียรติ เช่น การอิสติญมาตุ การจับอวัยวะเพศ และการล้างน้ำมูก เป็นต้น

มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮฺา กล่าวว่า

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَجِّبُهُ التَّيْمُنُ فِي تَنْعُلِهِ وَتَرْجُلِهِ وَطُهُورِهِ
وَفِي شَأْنِهِ كُلِّهِ

ความว่า “ท่านนบีคือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมั้น ชอบเริ่มด้วยข้างขวาเมื่อท่านสวมรองเท้า เมื่อท่านหิวม และเมื่อท่านทำความสะอาด หรือเมื่อท่านทำอะไรก็แล้วแต่” (มุตตะพะกุน อะลัยฮฺ โดยมีบันทึกในอัลบุคอรีเย เลขที่ : 168 จำนวนนี้เป็นของอัลบุคอรีเยและมุสลิม เลขที่: 268)

วิธีการดูอาอ์ เมื่อเสร็จสิ้นจากการทำวุฎูอ์

1. มีรายงานจากท่านอุมัรฺ อิบนุค็อบฏอบเราะฎิยัลลอฮุอันฮฺุ ท่านนบี คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวความว่า “ใครก็ตามที่ทำวุฎูอ์เสร็จแล้วกล่าวว่า

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ؛ فُتِحَتْ لَهُ
ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ

ความว่า “ข้าพระองค์ ขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าใด ๆ ที่เป็นที่เคารพสักการะอย่างแท้จริงนอกจากอัลลอฮ์เพียงองค์เดียวเท่านั้น ไม่มีภาคีใด ๆ ร่วมกับพระองค์ และข้าพระองค์ขอปฏิญาณว่ามูฮัมมัด เป็นบ่าวและศาสนทูตของพระองค์ โอ้ อัลลอฮ์ ขอพระองค์ได้โปรดให้ข้าพระองค์เป็นหนึ่งในหมู่ผู้ที่สำนึกผิดต่อพระองค์ และขอได้โปรดให้ข้าพระองค์เป็นหนึ่งในหมู่ผู้ที่รักษาความสะอาดด้วยเถิด” นอกจากนี้ว่าประตูสวรรค์ทั้งแปดบานจะถูกเปิดขึ้นเพื่อรับเขา โดยเขาจะเลือกเข้าทางบานไหนก็ได้” (รายงานโดยมุสลิม เลขที่: 234)

2. มีรายงานจากท่านอะบี สะอีด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ กล่าวของท่านนบี ศ็อล็ลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวความว่า “ใครก็ตามที่ทำวุฎูอ์เสร็จแล้วกล่าวว่า

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

ความว่า “โอ้อัลลอฮ์มหาบริสุทธิ์และมวลการสรรเสริญมีต่อพระองค์เท่านั้น ข้าพระองค์ ขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าใด ๆ ที่จะต้องเคารพบูชานอกจากอัลลอฮ์เพียงองค์เดียว ข้าพระองค์ขออภัยโทษและสารภาพผิดต่อพระองค์เพียงผู้เดียว จะถูกจารึกไว้ในแผ่นจารึก แล้วประทับตราผนึกไว้ และจะไม่ถูกทำลายได้จนถึงวันกิยามะฮ์” (รายงานโดยนะสาอียุในอะมะละลุล เยามุ วัลลัยละฮุ เลขที่: 81 และฎ็อบเราะะนีฮ์ในอัลอะฮ์ดีฎ เลขที่: 1478 ซึ่งเป็นหะดีษเศาะฮี้หฺ โปรดดูในอัลลิลลีละฮุ อัลเศาะฮี้หะฮุ เลขที่ : 2333)

- และหลังจากเสร็จสิ้นจากการทำวุฎูอ์แล้ว ก็อาจจะเช็ดน้ำที่เปียกด้วยผ้าหรือกระดาษชำระ และอื่นๆได้